

LS,

Hartelijk dank voor de uitnodiging om mee te praten over deze discussienota.

Wij zijn actieve bewoners in de verschillende wijken en buurten van Utrecht. We hebben een informeel verband, maar met elkaar hebben we een grote impact. Sterker nog, waar grote delen van de overheid en instellingen 'uit' gingen bij het begin van de lockdown gingen bewoners overal 'aan'. En wijzelf reageerden vrijwel meteen met een wekelijkse bijpraatsessie van actieve bewoners uit de hele stad. Dat is overigens niet uniek voor deze uitbraak. In de literatuur over rampen – en dit is een ramp – is de erkenning algemeen dat 'resilient communities' het snelste en een zeer effectief antwoord zijn op uitbraken, rampen, bosbranden en kernrampen zoals die in Fukushima. Nog zeer recent hebben we gezien dat in veel wijken in Nederland – de Bijlmer, Rotterdam, maar ook ons Utrechtse Kanaleneiland - bewoners met jongeren in gesprek gingen en zo hebben voorkomen dat er rellen ontstonden.

In de nota noemt u de 'sociale basis'. Maar wat verstaat u daar precies onder. En waar lezen we wat de waarde van die basis is als het gaat om een samenleving die zorgt. Deze basis, deze gemeenschap bestaat uit de mensen die om de mens die zorg behoeft heen staan. Niet omdat die persoon een 'vraag' heeft waar een 'aanbod' tegenover moet staan, maar omdat mensen zich een leven zonder die persoon niet kunnen voorstellen. Vanuit het hart dus. Dit kunnen buurt, wijk of dorpsgenoten zijn en evenzo het netwerk dat iemand om zich heen kent.

Vanuit de gedachte 'zorg op de juiste plek', ben je bij ons op de goede plek.

Wij zijn op de plek, we zijn je burens, we zijn er voor je net zoals jij er op andere momenten voor ons bent. Dat is zorg, niet als een professionele dienst die wordt geleverd maar als een kenmerk van gemeenschapsleven.

We hebben de ervaring van de laatste tijd dat daar waar de professional aansluiting vindt met de gemeenschap, de professionele gezondheidszorg effectiever en efficiënter is. Ook is onze ervaring dat als je kijkt vanuit de mens die zorg behoeft er allerlei andere aspecten een rol spelen bij zorg, juist ook van buiten de zorg. Uitwerkingen van deze uitgangspunten missen we in de nota, net zo goed als aandacht voor hoe je om kunt gaan met spanningsvelden die er ook zijn.

In de nota staat 'preventie' opgenomen als speerpunt. Zoals de hele nota vooral over de zorgprofessional en het zorgsysteem gaat, willen wij de nadruk leggen op de gemeenschap rondom de mens die de zorg behoeft. Ons inziens gaat preventie over het concrete leven van de mens, dat niet 'opgelost' wordt met ingrepen van boven- of buitenaf bedacht en uitgevoerd, of met nieuwe manieren en regels en veranderingstrajecten. In de wetenschappelijke literatuur is vastgesteld dat een vitaal gemeenschapsleven en veel lichte sociale contacten de belangrijkste (!) bijdrage levert aan een lang en gezond leven (Holt-Lunstad J, Smith TB, Layton JB (2010) Social Relationships and Mortality Risk: A Meta-analytic Review. PLoS Med 7(7): e1000316. doi:10.1371/ journal.pmed.1000316).

De waarde zien van gemeenschappen en die ook daadwerkelijk een plek geven in de nota, als uitgangspunt en als al veranderend gegeven, geeft antwoorden op

ontwikkelingen die al gaande zijn. Niet zozeer iets nieuws bedenken of ontwikkelen, maar goed kijken naar wat er al is en dat op elkaar laten aansluiten.

Wij wijzen graag op het rapport van de Engelse Commissie Marmot in 2010 over gezondheidsverschillen, waarbij een van de belangrijkste aanbevelingen is om serieus te investeren in gemeenschapsontwikkeling.

Wij willen nog een opmerking maken over vertrouwen. We zitten nog midden in de naweeën van de Toeslagenaffaire, waarvan de belangrijkste conclusie is dat de overheid al te lang het beeld heeft gecultiveerd van de calculerende burger, niet te vertrouwen dus. Dat roept een overheid op die vanuit wantrouwen opereert. Maar de meeste mensen zijn echt te vertrouwen is onze ervaring. We zien iedere dag in onze buurt hoeveel mensen voor elkaar doen, zonder een tegenprestatie te verlangen, als een vanzelfsprekendheid. Maak als Ministerie van VWS hier echt een uitgangspunt van. Dat betekent dat het ministerie start vanuit het vertrouwen in de competentie van burgers en hun sociale verbanden.

In de nota lezen zien we dat vooral professionele instellingen in beeld zijn. We nodigen uit om het gemeenschapsleven en de kansen die dat biedt te benoemen en te stimuleren.

Samengevat:

Corona

Wij werken als bewoners – uit alle lagen van de bevolking - al heel lang samen, rond corona merkten we dat wij in de actiestand bleven, terwijl er veel instellingen en overheidsinstanties ‘op slot’ gingen. Dit is een gegeven dat bekend is uit rampenonderzoek – en corona is een ramp-. De eerste die in actie komen zijn je burens. Dat zijn wij.

Start vanuit samenhang en geef vertrouwen.

Hoe sluit de professional aan op ‘dat wat er al is’. We brengen ABCD (Asset-Based Community Development) onder de aandacht - onder meer in de nieuwe wijkaanpak. En geef vertrouwen: niet naïef, maar op basis van ervaring en bewezen resultaten. Er is een wereld te winnen als overheid en samenleving elkaar beter weten te vinden.

Sluit aan bij de beleving

Geef bewoners een stem. Hoe ervaart diegene die zorg behoeft de manier waarop de zorg plaatsvindt. Je kunt een aanbod organiseren, maar bewoners vragen niet zomaar aan iedereen wat ze nodig hebben. Ze komen naar jou toe als ze je kennen en vertrouwen.

Zorg is van iedereen

Hoe blijft iedereen eigenaar van zorg: zijn eigen zorg, zorg voor een ander en in groter perspectief zorg voor elkaar.

We hebben er ideeën over en ervaringen mee, praat met ons. Of beter nog: maak met ons een rondje door de buurten in de stad: Lombok, Overvecht, Kanaleneiland, Zuilen, Rivierenwijk.

Afzender: ‘Bewoners in Utrecht blijven in contact over corona’.